

۳

جنگل‌های هیرکانی

اردوان زرندیان

www.ketab.ir

شرکت
انتشارات
فنی ایران

کتاب‌های
نردبان

جنگل‌های هیرکانی

نردبان سبز - حفظ محیط زیست ۴۶۵ | زیست ایران ۳ | کد شابک ۹۷۸۶۰۰۷۷۰۷۴۹۱

نویسنده اردوان زرنديان

عکاس حامد تيزرويان

ويراستاران علمی سيدرضا کرويبي و حميدرضا ميرزاده

نسخه پرداز مسعود رژدام

مدیر هنری و طراح یونیفرم کیانوش غریب پور

مدیر تولید سمیه نوری | اجرای جلد حامد زاهد | صفحه آرا الناز حکم آبادی

مسئول کنترل فنی سمیرا صفائی اصل

ناظر فنی چاپ جعفر اسدی

چاپ سوم ۱۴۰۳، ۲۰۰۰ نسخه | چاپ اختر شمال

حقوق چاپ و نشر این اثر متعلق به شرکت انتشارات فنی ایران است.

میرعماد، شماره ۲۴، تهران ۱۵۸۷۷۳۶۵۱۱

۸۸۵۰۵۰۵۵

entesharat.com

info@entesharat.com

nardebanbooks

@nardebanbooks

کاغذ این کتاب از
جنگل‌های صنعتی
مدیریت شده
تهیه شده است.

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

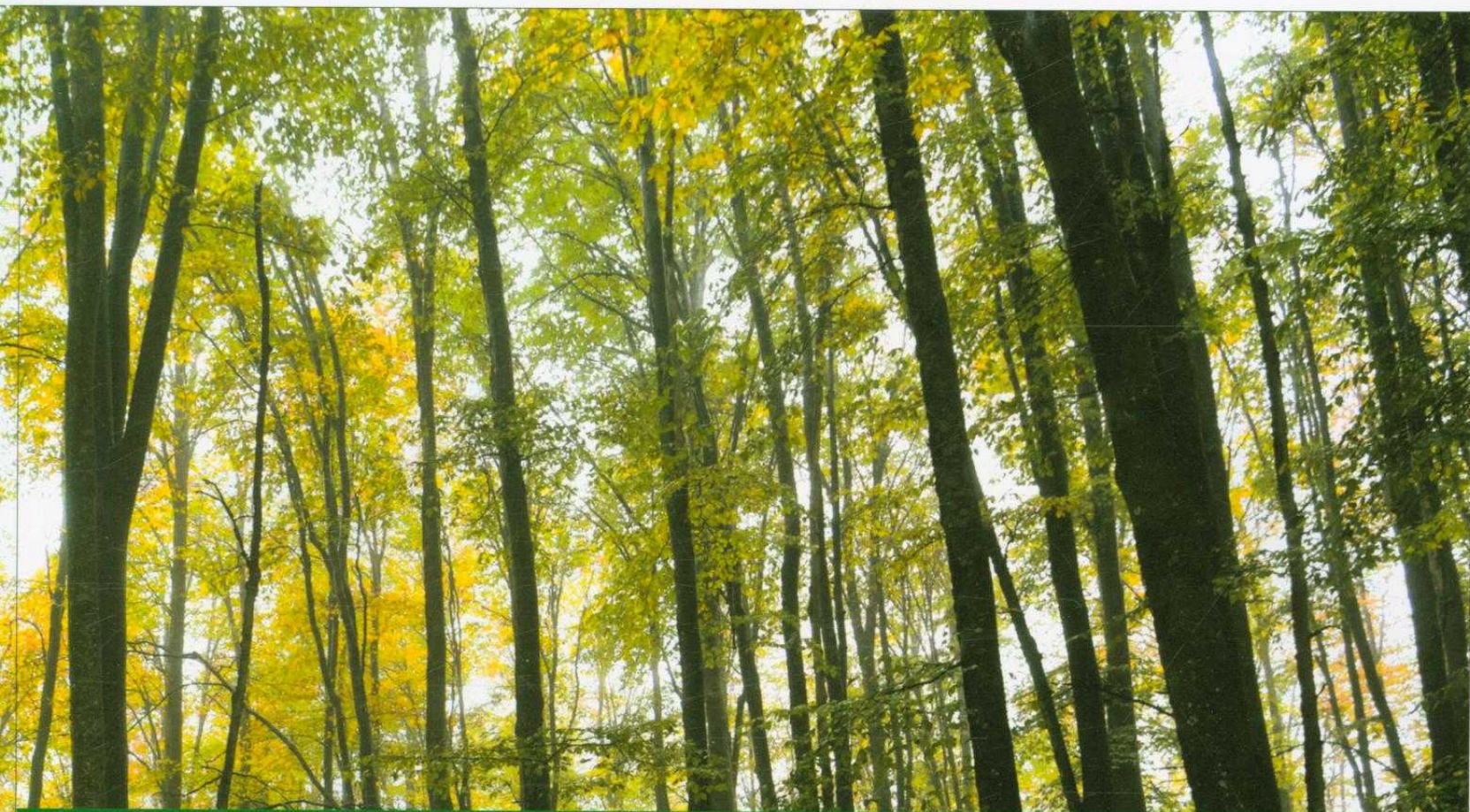
زرنديان اردوان
جنگل‌های هیرکانی / اردوان زرنديان، عکاس حامد تيزرويان،
ويراستاران علمی سيدرضا کرويبي، حميدرضا ميرزاده
تهران: شرکت انتشارات فنی ایران، کتاب‌های نردبان، ۱۳۹۹.
۸۴ ص: مصور (رنگی): (۲۲ x ۲۹) س.م.
زیست ایران: ۳.
978-600-477-511-3
جنگل و جنگل‌داری -- ایران -- گیلان
هیرکانی، منطقه
تيزرويان، حامد، ۱۳۷۰- . عکاس
کرويبي، سيدرضا، ۱۳۳۴- . ويرااستار
ميرزاده، حميدرضا، ۱۳۶۲- . ويرااستار
SDT2A
۶۳۴/۹۰۵۵۲۳
۷۵۰۷۴۹۱

www.ketab.ir

فهرست

پیشگفتار	۶
تعریف جنگل	۹
محدوده جغرافیایی جنگل های هیرکانی	۱۴
آب و هوای جنگل های هیرکانی	۱۵
گیاهان جنگل های هیرکانی	۱۶
جانوران جنگل های هیرکانی	۲۴
پرندگان	۲۶
پستانداران	۳۴
خزندگان	۴۷
دوزیستان	۴۸
ماهیان	۵۲
زنجیره غذایی در جنگل های هیرکانی	۵۴
شبکه غذایی در جنگل های هیرکانی	۵۶
تأثیر جنگل های هیرکانی بر زندگی اهالی	۵۸
تأثیر مردم بر جنگل های هیرکانی	۶۲
مناطق مهم جنگل های هیرکانی	۶۶
پارک های ملی	۶۸
مناطق حفاظت شده	۷۳
پناهگاه حیات وحش	۸۰
اثر طبیعی - ملی	۸۱
واژه نامه توصیفی	۸۲
فهرست عکس ها	۸۳
نمایه	۸۳

پیشگفتار

جنگل‌های هیرکانی ایران در سال ۱۳۹۸ در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید. ۲۴ مورد از مکان‌های تاریخی، فرهنگی و طبیعی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است که دو مورد آن یعنی کویر (دشت) لوت و جنگل‌های هیرکانی اثر طبیعی هستند. بنابراین می‌توان انتظار داشت که اقدامات حفاظتی و مدیریتی که از الزامات ثبت جهانی این جنگل‌هاست، افزایش یابد.

در این کتاب با پوشش گیاهی و جانوری اکوسیستم بی‌نظیر جنگل‌های هیرکانی، عوامل تهدید و تخریب این جنگل‌ها و تأثیر مردم محلی و گردشگران آشنا خواهید شد. امیدواریم این کتاب، موجب افزایش آگاهی عمومی در مورد جنگل‌های هیرکانی شود و در راستای حفاظت از این میراث ارزشمند طبیعی میهن عزیزمان مفید واقع گردد.

با نگاهی گذرا به نقشه ایران، دو رشته‌کوه پهناور (البرز و زاگرس)، دو بیابان گسترده (کویر لوت و دشت کویر) و بیش از سه هزار کیلومتر نوار ساحلی را می‌بینیم. در کنار این‌ها، طبیعت چهار فصل ایران به دلیل عرض جغرافیایی گسترده، اختلاف ارتفاع در نقاط مختلف، گوناگونی زیستی و زمین‌شناسی کم‌نظیر، کشور ما را در زمره شگفت‌انگیزترین مناطق جهان قرار داده و به شکل‌گیری تنوع اکوسیستمی در ایران منجر شده است. جنگل‌های کهن هیرکانی، بلوط‌های زاگرس، بیابان‌ها و کویرها، تعدد تالاب‌های آب شیرین و شور و جنگل‌های حرا از جمله اکوسیستم‌های منحصربه‌فرد و غنی ایران‌اند.

جنگل‌های هیرکانی (مختلط کاسپینی هیرکانی) به صورت کمربندی سبز به طول ۸۰۰ کیلومتر و عرض تقریبی ۱۱۰ کیلومتر، دامنه‌های شمالی رشته‌کوه‌های البرز و تالش را از سطح دریا تا خط مرزی جنگل (ارتفاع ۲۸۰۰ متر از سطح دریا) را پوشش می‌دهند. این منطقه جنگلی با حدود ۲ میلیون هکتار وسعت، بخش‌هایی از پنج استان شمالی اردبیل، گیلان، مازندران، گلستان و خراسان شمالی را دربرمی‌گیرد.

به طور کلی اقلیم این منطقه در شرق، گرم مدیترانه‌ای و در قسمت‌های مرکزی و غربی، معتدل و نیمه‌معتدل مدیترانه‌ای است.

جنگل‌های هیرکانی بازمانده دوره سوم زمین‌شناسی هستند. بین ۲۵ تا ۵۰ میلیون سال قدمت دارند. از نظر گونه‌های بومی و باستانی هم بسیار غنی‌اند. گونه‌های گیاهی و جانوری این جنگل که عصر تاریخی یخبندان را پشت سر گذاشته‌اند، بعد از گرم شدن تدریجی هوا، کم‌کم به سمت قاره اروپا مهاجرت کردند و موجب احیای دوباره جنگل‌های اروپا شدند. در واقع جنگل‌های هیرکانی، منشأ جنگل‌های پهن‌برگ اروپا محسوب می‌شوند.